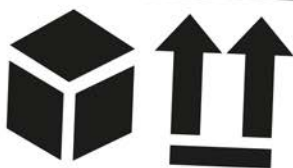

Chu An-jen

Rozvážím balíky po Pekingu

ŽIVOT V ČÍNSKÉ
GIG ECONOMY

HOST

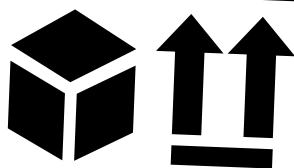
Chu An-jen

Rozvážím balíky po Pekingu

ŽIVOT V ČÍNSKÉ
GIG ECONOMY

Přeložil
Denis Molčanov

HOST

978 80 275 2534 8

Brno 2025

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice
2019/790/EU je bez souhlasu nositele práv zakázána.

我在北京送快递

Copyright © 2023 by Hu AnYan

Published by special arrangement with Astra Publishing House
in conjunction with their duly appointed agent 2 Seas Literary
Agency, co-agent Livia Stoia Literary Agency.

All rights reserved

Translation © Denis Molčanov, 2025

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2025
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-2762-5 (PDF)

ISBN 978-80-275-2763-2 (ePUB)

ISBN 978-80-275-2764-9 (MobiPocket)

Noční u dopravce

U společnosti D Logistics jsem pracoval ani ne rok, přesněji řečeno necelých jedenáct měsíců. Nastoupil jsem 12. května 2017, na deváté výročí wenčchuan-ského zemětřesení. Pracoval jsem na pozici manipulanta ve městě Šun-te, na místním překladišti. V té době se jednalo o jedno z největších tranzitních center v zemi, to jsem se ale dozvěděl až z internetu, poté co jsem odešel. Když jsem chodil do práce, samozřejmě jsem na tu rozlohu s obdivem zíral, ale víc mě po-pravdě nezajímalo.

Spediční středisko se nacházelo v logistickém parku, kde kromě nás působila centra konkurenčních společností jako Ťing-tung, Vipshop nebo BEST Express. Dělal jsem na dlouhé noční směny, tedy od sedmi do sedmi, se čtyřmi dny volna v měsíci. Tak to měli skoro všichni – přes den nebyla třídírna vůbec v provozu. Moje práce sice nebyla závislá na vzdělání, ale úplné analfabety zaměstnávat také nemohli: kdo neuměl číst, nepoznal adresy na štítcích. Negramotní si u nás zkrátka neškrtili.

Vstupní pohovor byl jen formalita. Ve skutečnosti přijímali všechny, kdo přišli, jen jste před ostrým nasa-zením museli odpracovat tři dny na zkoušku, a to bez nároku na mzdu. To mi pochopitelně připadalo jako porušení zákoníku práce; když jsem se na to ale vyptal,

zjistil jsem, že všechny podniky v logistickém parku fungují stejně – tomu, kdo se s tím nesmíří, práci nedají.

Ostatně už z praktického hlediska bylo zkušební období nutností. Mnoho lidí ze začátku vlastně ani neví, co přesně dělat, jak postupovat. Práce na zkoušku je tedy možnost, jak se se vším seznámit. Pokud vím, tak po zkušební době zůstávala méně než polovina zájemců, někdo dokonce odešel již po dvou hodinách tvrdého režimu. I tak si ale myslím, že těm, kdo zůstanou, by měli onu třídní mzdu proplatit.

Firma ovšem měla i lidskou tvář: mnozí zájemci o práci přicházeli z jiných provincií a často s sebou neměli dost peněz, takže jim už po dvaceti dnech vypláceli první polovinu měsíční mzdy, přestože legálně tak mohou učinit až patnáctého následujícího měsíce.

Spediční středisko připomínalo velké přístaviště, pracovali jsme na metr vysokém betonovém molu, kterému jsme říkali třídírna. Celý areál měl rozlohu možná deseti fotbalových hřišť, prostě něco ohromného. Byl krytý monstrózní plechovou střechou, ze čtyř stran obklopený jednotlivými nákladními doky s čísly a řadami nákladních aut zajíždějících zády k molu, tak aby se z korby mohlo rovnou vykládat a nakládat. V noci se odsud zvedal silný hukot, nepřetržitý a tlumený, jako by v dálce hřmělo – to jak se po place proháněly stovky vysokozdvížných vozíků. Jako mravenčí dělníci vykládaly zásilky z nákladáků, odvážely je do jednotlivých oddílů k roztrídění a roztríděné pak odvážely do příslušných nakládacích doků.

Já jsem byl přidělen k týmu malých zásilek, mým úkolem bylo třídit a balit zásilky podle místa určení. Práce se mi docela líbila: nemusel jsem s nikým mluvit, mohl jsem vypnout hlavu, člověk si zkrátka vyhrnul rukávy a bylo.

To, že jsme se nacházeli v kantonské provincii, znamenalo, že bylo po devět měsíců v roce léto, slunce přes den pražilo do železné střechy, takže v noci nebylo o moc chladněji. Dá se říct, že po hodině práce jsem už měl úplně propocené záda a tak to trvalo až do rána. Později jsem si pořídil třílitrovou termosku na vodu, ze které jsem upíjel po celou noc; přesto jsem nikdy nemusel na malou: všechna voda ze mě vytékala formou potu.

Po třech zkušebních dnech jsem byl nasazen k rozbalování balíků, což byla nejnamáhavější pozice v týmu. Expresní zásilky jsou v přijímacích pobočkách spojovány do vaků, které jsme my měli otevřít, roztrdit podle místa určení a opět sbalit. Nejdříve je nutné pytle otevřít a vysypat na třídící stůl. Některé váží jen pár kilo, ty těžké klidně i šedesát. Když je člověk zvedá dvě tři hodiny, tak to asi není problém, ale vysypávat je celou noc, to si vyžaduje dobrou fyzickou a ne každý to vydrží – je to ostatně jediný post, kde nesmí pracovat ženy.

Všichni nováčci mužského pohlaví byli přiděleni na vyprazdňování pytlů, ženy šly balit. Pouze na pozici s nejvyšším nasazením se každý mohl přesvědčit, zda se na takovou práci hodí. Zároveň se tím snižovalo riziko výpovědí po delší době „z důvodu nedorozumění“. Zkušební práce na této pozici vyčerpává zvláště proto, že se tělo ještě nepřizpůsobilo neznámému způsobu práce a její intenzitě. Nezažité pohyby vedou k plýtvání silami, což je častou příčinou, proč lidé odcházejí klidně i po dvou hodinách téhle dřiny. Pokud to ale člověk vydrží dost dlouho, zvykne si a pracovní zátěž se zdá snesitelnější.

Vzpomínám si, že na zkoušku přišla jedna starší paní, u které bylo na první pohled patrné, že si s manuální prací rozumí, jenže kolem půlnoci byla najednou ta tam. Později jsem se doslechl, že jí to

vedoucí týmu rozmluvil, neuměla totiž číst. Ona asi nebyla úplně negramotná, jinak by okamžitě udělala nějakou chybu. Možná že znala pouze omezený počet znaků, a tak se vyptávala ostatních. Kolegovi, který ji zaučoval, to samozřejmě neušlo, dostal strach a nakonec informoval vedoucího. Kdyby se totiž stalo, že by nesprávně označila pytel, který by skončil ve špatné destinaci, celý náš tým by to musel platit ze svého.

Každý, kdo v té práci začínal, zhubnul. Jeden kolega, který nastoupil jen pár dní po mně, se za tři měsíce dostal z devadesáti kilo na pětadesát, dokonce i já, který jsem nikdy nebyl při těle, jsem po pár měsících shodil skoro devět.

Pracovali jsme dvanáct hodin denně. Obecně platí, že ráno, asi dvě hodiny před koncem, se tempo zvolní a člověk si může dát čas od času pohov, zato od deseti večer do pěti ráno je frmol, to se v podstatě nezastavíte. Konkrétně: do práce jsme nastupovali v sedm hodin večer a dělali jsme do devíti, pak byla půlhodina na jídlo.

Na dvoře se nacházely dvě jídelny, každou provozovala jiná externí firma. Podávaly se různé kuchyně formou bufetu, člověk si nabíral sám a platilo se podle váhy. Rýže ovšem byla zdarma, co hrdlo ráciло. Kdo chtěl ušetřit, nabral si méně a dojedl se rýží. Abych byl ale spravedlivý, ceny měli víc než přijatelné a bylo tam poměrně čisto. Potom, tedy od půl desáté večer do sedmi hodin ráno, jsme makali devět a půl hodiny v kuse, bez přestávky na jídlo. Někdo si nosil vlastní chleba nebo sušenky a během práce je ukusoval, jiní vydrželi deset hodin bez jídla, zvykli si. Já jsem si nosil sušenky, když jsem ale náhodou zapomněl, zakončil jsem šichtu s kručením v žaludku.

Pamatuji se, že mi o rozvrhu nikdo před nástupem neřekl, takže jsem se před prací normálně najedl. Následkem toho jsem vůbec neměl hlad, když šli

všichni na večeři, a jíst jsem nešel, neboť jsem předpokládal, že někdy kolem půlnoci bude další příležitost. Koho by napadlo, že budu muset dělat od půl desáté do sedmi hodin ráno a být přitom jen o vodě. Žádné další jídlo nebylo a suchary jsem si nevzal, na druhý den se mi hladem točila hlava.

Dále jsem zjistil, že většina kolegů vůbec není nakloněna konverzaci, o nějakém nadšeném kamarádství už vůbec nemohla být řeč, připomínali staré zamlklé venkovany – ačkoliv vůbec staří nebyli, tak byli chladní a nevraživí. Ještě štěstí, že ani já nejsem komunikativní typ, vyhovuje mi, když lidi během práce netlachají, v takovém prostředí se cítím příjemně. Když jsem ale při práci náhodou potřeboval poradit, každý se jen vyplašeně usmál a něco odsekl – nebyla v tom, myslím, arogance, spíš potřeba zachovat si odstup.

Každé ráno před koncem směny jsme měli poradu, vedoucí týmu s manažerem na ní řešili případné problémy toho dne, málokdy to trvalo déle než tři minuty. Také večer před nástupem jsme se krátce sešli, abychom probrali nejdůležitější věci, pokyny k práci a tak podobně. O nic v zásadě nešlo, většinou jsem ani neposlouchal. Konečně stále platí, že „revoluce se hubou neudělá“.

Po třech dnech zkušebky si mě zástupce vedoucího vzal stranou, ještě si vybavuji muže velmi malé postavy. Náš tým tehdy vedl vedoucí a jeho tři zástupci, nad nimi stál ještě manažer, který měl na starosti administrativu. Zástupce mi tedy sdělil, že za zkušební práci sice zapláceno nedostanu, ale že mi to při dalším rozpisu směn vynahradí třemi dny placeného volna. V té době jsme ještě neměli píchačky, ty přišly až později, takže jsem na jeho návrh s radostí kývnul. Jenže ani ne za měsíc se ten člověk dostal do sporu s vedoucími jiných týmů a odešel z firmy – na své tři dny placeného volna jsem mohl zapomenout.

Hlavní činností společnosti byla logistika nákladní dopravy, v roce 2013 však spustili také služby v oblasti expresního doručování. Nebyl to ovšem kdovíjaký úspěch, přesněji řečeno, jejich podíl na trhu zůstal v době mého nástupu (2017) zanedbatelný. Náš tým sice expresní zásilky zpracovával, práci nám to ale nijak neulečovalo. Množství nasazeného personálu totiž úzce souvisí s objemem práce: žádný kapitalista přece nebude živit nemakačenka navíc.

První měsíce jsem se věnoval pouze rozbalování a balení. V našem týmu byly čtyři hlavní pozice: rozbalovači pracovali v tandemu s kódovači, zatímco rozhazovači spolupracovali s baliči. Rozbalovač nejdříve vysypal celý vak na třídící stůl, kódovač skenerem načtl čárový kód na každém balíčku, tlustou fixou na něj napsal kód místa určení a poslal na linku do baličího prostoru, kde rozhazovači třídili zásilky podle kódu do jednotlivých boxů, odkud je baliči znovu balili do vaků a předávali obsluze vysokozdvížných vozíků, která je odvážela do nakládacího doku. Pokud jde o náročnost, nejjednodušší bylo kódování, to obvykle zastávaly kolegyně, zatímco nejnamáhavější bylo vysypávání pytlů a následné balení.

Po směně byl čas na snídani, která pro nás byla vlastně večeří (většina z nás jedla pouze dvakrát denně), potom jsme se vraceli na ubytovnu, kde se člověk mohl osprchovat a vyprat si. Co se praní týče, v tom byl trošku háček: když člověk celou noc něco zvedá a nosí, nutně se umaže nejrůznější špínou a mastnotou, a když je navíc unavený, uvažuje takto: proč prát dočista něco, co bude další den zase špinavé? Navíc účinné odstraňovače skvrn nejsou levná záležitost, trocha mýdla postačí. Zkrátka a prostě, když nám svršky uschly, stále se z nich linul silný zápach potu. Při téhle práci se ale člověk s podobnými problémy přirozeně smíří, nepřikládá jim žádnou váhu.

Asi nejtěžší daň si to vybíralo na spánku – pro život, ve kterém noc nahradí den, má každý jinak nastavený práh odolnosti. Prvních několik měsíců jsem zažíval zvláštní stavy: kolem čtvrté či páté jsem už byl tak ospalý, že kdybych si lehl, usnul bych do pěti vteřin. Ale protože jsem si nelehl, celý jsem se trásl, dělaly se mi mžítiky před očima, ztrácel jsem vědomí. Jenže pak jsem se nějak znovu zmátořil a narovnal se, i když jsem byl stále jako živá mrtvola – ztrácel jsem zrak, vědomí se mi rozostřílo, nedokázal jsem říct, co jsem dělal před vteřinou. Tak se stalo, že jsem u dvou expresních balíků zaměnil štítky, ten do Čchung-čchingu měl namířeno do Pekingu a naopak, naštěstí se na to přišlo ještě před expedicí a věci se uvedly na pravou míru. Nepřeháním, když řeknu, že jsem se pokaždé, když mě takhle mučila ospalost, zapřísahal: hned po práci se musíš pořádně vyspat! Jenže ráno, sotva jsme měli padla, mé stavy pominuly a já se najednou cítil svěží. Pak tu je ještě jeden zvláštní jev – tomu, komu právě skončily dlouhé hodiny dřiny, jež je jeho tělu protivná, obsadí duši takový neurčitý pocit nudy. Člověk potom zatouží dělat něco, co se tělu líbí, aby nudu potlačil a tělo si vše vynahradilo, nabralo energii. Znáám kolegy, kteří po práci pravidelně chodí do karaoke baru, kde zpívají téměř do setmění, potom si dají dvě hodiny šlofika a vracejí se na šichtu. Já takový blázen nejsem, nechci kvůli práci přijít o život. Utíkal jsem se k šetrnějším metodám: například jsem se vydatně nasnídal nebo si zašel do supermarketu ve vedlejší vsi. Byl sice dost malý a nabízel jen omezený výběr zboží, avšak já jsem zjistil, že nakupování v supermarketu má na mě uvolňující účinky, třebaže si koupím jen pár věcí.

Potíž byla v tom, že se mi stále nechtělo spát, nedokázal jsem usnout. Najednou bylo odpoledne a já se zase trápil tím, jak z toho ven. Na pokoji jsem měl horko, v létě i třicet stupňů ve stínu, stěny rozpálené sluncem,

ani větrák nepomáhal. Já jsem si totiž, abych ušetřil, pronajal pokoj bez klimatizace, čímž jsem ušetřil padesát jüanů měsíčně. Někdy v srpnu jsem to už ale nedával, byl jsem naprosto vyšťavený, zkontaktoval jsem majitele, jenže narazit během léta na volný pokoj s klimatizací bylo prakticky nemožné. Pan domácí se mi sice snažil nakukat, že se brzy něco uvolní, jenže ve skutečnosti neměl ani ň. Zavolał mi až po dvou měsících, tedy po Svátku středu podzimu, aby mi vítězoslavně oznámil, že ho pro mě má. Tou dobou se sice už trochu ochladilo, ale stále bylo horko, v Kantonu se i v říjnu drží teploty na třicítce, takže jsem neváhal a okamžitě se přestěhoval. Klimatizaci jsem stejně zapnul nanejvýš třikrát nebo čtyřikrát, vedra mezitím opadla.

Dalším faktorem, který bránil spánku, byl hluk. Naše ubytovna postrádala na bráně jakoukoliv kontrolu vstupu, takže měl-li nájemník návštěvu, museli si buď zatelefonovat, aby mu šel dolů otevřít, anebo na sebe prostě zařvat. Jenže mě tohle hulákání pokaždé probudilo a v tu chvíli jsem měl opravdu sto chutí sejít dolů a toho hulváta uškrtit.

Nicméně i když byl zrovna klid a teplota přijatelná, stejně se mi nedařilo usnout. Lámal jsem si s tím hlavu, prášky na spaní jsem nesehnal, ale doslechl jsem se, že pomáhá hořká čokoláda; dal jsem si tedy čtvereček před spaním, a samozřejmě to nezabralo. Dále jsem si pořídil melatonin, také bez účinku. Nakonec jsem se uchýlil ke starému známému prostředku – kořalce. V supermarketech prodávají čírokovku po čtyřech litrech; Rudá hvězda byla příliš drahá, kupoval jsem jiné značky. V Sečuánu se vyrábí hned několik druhů, nechutnají sice jako čistá pálenka, chuť mají mnohem razantnější, zato nejsou drahé. Stanovil jsem si výdajový rámec, ale občas jsem si dopřál i lepší pití, například Staršinu, ten byl ve své cenové relaci jasně nejlepší, tedy osmnáct jüanů za půl litru.

Často jsem si k pití četl, a když jsem skončil, vůbec jsem si nepamatoval, co jsem četl. Někdy jsem do sebe musel kopnout dvě tři deci, než jsem vůbec zalehl. Vstával jsem o půl sedmé, takže když se mi podařilo usnout před druhou hodinou odpoledne, byl jsem za to vděčný. Ve špatné dny jsem ale býval vzhůru i po čtvrté, a to už mi fakt nebylo do zpěvu. Před nástupem do D Logistics jsem spával sedm hodin denně, jakmile jsem ale začal chodit na noční, spánek se mi v průměru zkrátil skoro o tři hodiny.

Dalším problémem spojeným s pitím bylo, že když jsem se probudil, byl jsem stále opilý. Ještě že jsem chodil do práce pěšky. S každým krokem jsem měl pocit, že chodník změnil výšku, nedokázal jsem říct, jestli vrávorám já, nebo svět kolem. Kdybych nebyl tak opilý, byl bych zas jen ospalý, přesvědčený, že jsem si vůbec neodpočinul. Když jsem cestou do práce mýjel řadu ubikací, cítil jsem vůni jídla, která se odtamtud linula, díval jsem se na šťastlivce, kteří už měli pro ten den padla, váleli se na pohovce, a já si v hloubi duše uvědomoval, jaké blaho právě prožívají, zatímco já už jsem unavenější než oni, a to jsem ještě ani nena-stoupil – v tu chvíli jsem se začínal vážně proklínat, mé tělo proklínalo mou vůli, má vůle proklínala mé tělo a já se zapřísahal, že zítra půjdu hned po práci na kutě. Jenže další ráno šlo všechno po stejné koleji a tak dál a tak dál.

Asi bych měl popsat místa, kde jsem tehdy žil. Osada Luo-cheng sousedila přímo s logistickým parkem, oddělovala je jen říčka. Logistické centrum nemělo ani plot, ani bránu, bylo zcela otevřené nákladákům i chodcům, zato vesnice byla opevněná: řekou z jedné strany a bránou na příjezdové cestě ze strany druhé, ta se zavírala každý den v deset. Zpočátku mi to přišlo zvláštní, nikdy předtím jsem se s něčím takovým

nesetkal, pak jsem se ale dozvěděl, že se místní živí především pěstováním okrasných rostlin, od delikátních rostlinek v květináčích po vzrostlé, košaté stromy na přesazení. Některé z těch rostlin zřejmě měly vysokou hodnotu, proto všechno oplotili, aby zabránili krádežím. Pro mě to ovšem znamenalo, že jsem každý den na cestě do práce i z práce musel přelézat plot z ostatního drátu. Jednou za deště jsem tak musel učinit s deštníkem v ruce a nešťastně jsem se pořezal na pravačce, dodnes tam mám jizvu.

Všichni místní nosí rodné jméno Jün, z párových nápisů visících u vchodu do chrámu předků jsem zjistil, že sem kdysi dávno přesídlili odněkud z Kan-su. Původně se to tu nazývalo Luo-kcheng, doslova „Luova díra“, což jsem zas vyčetl ze ztrouchnivělé desky jednoho starého domu. Pak ale vesnici přejmenovali na Luo-cheng, tedy „Luova hojnost“, hádám, aby to už neznělo jako zapadákov a neovlivnilo to jejich podnikání. Řekněme, že jste majitel firmy v deltě Perlové řeky a chcete si do kanceláře pořídit pár květináčových bambusů pro štěstí; je pravděpodobné, že zamíříte spíš do Luo-chengu než Luo-kchengu, to dá rozum.

Ve vsi nebylo žádné vybavení, neměli tam obchod, kadeřnictví ani bistro, nanejvýš pár kiosků s velmi omezeným sortimentem; většina kolegů bydlela v Š'-čou, vesnici mnohem větší, jen o něco dál. Z Luo-chengu je to asi půl hodiny pěšky, vyrážel jsem tam obvykle každý druhý třetí den, abych si nakoupil. Mají trh se zeleninou, malý park, basketbalové hřiště, středně velký supermarket, několik obchodů s potravinami, smíšené zboží, a kolem tedy docela dost nájemného bydlení, večer se navíc otevírají stánky s různým grilováním a *hot poty*, sedí se venku. Já osobně dávám přednost klidnějšímu prostředí, proto mi Luo-cheng vyhovoval víc, už kvůli nájmu, který byl u nás levnější:

za jednolůžkový pokoj jsem zaplatil čtyři sta jüanů, zatímco v Š'-čou bych za totéž zaplatil o stovku víc.

Na internetu jsem nakupoval málo, přestože je to levnější a je tam i větší výběr. Důvodem je fakt, že kurýři na venkově nezajíždí až ke dveřím, pouze zavolají u vjezdu do vsi a čekají, až si zákazník přijde zboží vyzvednout. Jenže dojít až tam mi trvalo dobrých deset minut a člověk stejně dopředu neví, v kolik kurýr přijede. A jelikož pro mě byla sebemenší chvílka spánku vzácností, nechtěl jsem riskovat, že mě vzbudí telefon a já už neusnu. Proto jsem vybíral pouze to, co bylo k dostání v Š'-čou. Naštěstí to tam nebylo vůbec drahé, rychlovarnou konvici značky Delta jsem tam pořídil za pouhých devětadvacet jüanů, stejně jsem ji pak nechal na pokoji. Zkrátka a prostě, ve vesnici Š'-čou se drahé věci ani koupit nedají.

Jak se říká: „Kasárna stojí, vojáci odtékají.“ Tuhle práci vydrží dlouhodobě vykonávat pouze zlomek lidí, firma proto stále hledá stále nové pracovníky. Když jsem nastupoval, dostal člověk za to, že přivedl jiného, tři stovky, potom pět, později osm set, a pokud to vycházelo těsně před *Black Friday*, dokonce tisíc jüanů. Takhle jsem kamarádovi dohodil džob na obchodním, kde dělal doručovatele, dostal pětistovku jako náborový příspěvek, ale já od něj nechtěl ani vindru, nechal jsem to jemu. Jenže on po necelých dvou měsících utekl, byl prý příliš vyčerpaný.

Na záchodcích u nás ve třídiřně, vedle ohřívače vody, nad umyvadlem a na dalších prázdných místech, visely barevné plakáty personálního oddělení se svědectvími mnoha našich kolegů. Na některé si dodnes vzpomínám, například na muže, jehož jméno si už pochopitelně nepamatuji, řekněme mu pan Wang, který u třidicích stolů pracoval několik let a následně dal výpověď, protože chtěl sám podnikat, jenže přišel

o všechny peníze, tak se vrátil na třídičku. Ve svém svědectví zdůrazňoval, že je mu v práci stále dobře, na nic si ve firmě nestěžuje... Vedle textu se nacházela jeho fotografie, byl na ní od pasu nahoru, vypadal šťastně a spokojeně, usmíval se do objektivu. Mnoho dalších sdílelo podobné zkušenosti, které jsme si mohli v klidu přečíst, zatímco jsme močili, myli si ruce nebo nabírali vodu.

Kromě těchto plakátů se personální oddělení angažovalo v náboru osobně – zřídili si stánek na hlavní křižovatce v Š'-čou, vylepovali inzeráty po zdech, rozesílali je přes aplikaci, nábor zkrátka probíhal dlouhodobým a mnohostranným způsobem. V okamžiku, kdy se někdo přihlásil a bylo jedno, co je zač, ho poslali nejdřív na třídičku, aby si práci vyzkoušel a oni mohli vyhodnotit jeho výkonnost. Tak se nejrychleji přišlo na to, zda je nováček vhodný, či nikoliv. Jednou například poslali dívku, takovou malinkou, měla krátké ruce i nohy, takže bylo na první pohled zřejmé, že podobnou robotu nezvládne, ale protože ji na personálním již schválili jako zájemkyni, nemohla být poslána pryč ani přesunuta na jiný post, muselo jí být umožněno vyzkoušet si práci u stolu. Vedoucí týmu takové lidi vlastně ani nechce, ze strachu, že svojí neefektivitou zpomalí celý tým, stejně to nakonec nevydrží a za měsíc dva utečou, všechno marný. Proto během zkušební doby každému z nás výslovně nařídil, abychom jí nepomáhali.

Jak už jsem řekl, práce ve zkušebce vyčerpává nejvíc. Lidé, kteří něco takového nikdy nedělali, obvykle potřebují týden nebo dva, aby se přizpůsobili, o fyzicky handicapovaných ani nemluví. Čím je nováček slabší, tím méně mu ostatní mohou pomáhat – to aby si nezačal myslet, že to zvládne. Je třeba ho nechat dostatečně trpět, a pokud nakonec dospěje k názoru, že to zvládne, teprve pak je našeho díla skutečně

schopen. Tomu, kdo vypadá silný a odolný, lze skutečně podat pomocnou ruku.

Ani mně, když jsem byl ve zkušební lhůtě, nikdo nevysvětlil techniku vysypávání pytle se zásilkami, tedy když za něj musí člověk zatahnout a zvednout ho. Já k tomu nepoužíval palec a ukazovák, pouze špičky ukazováčků. Zprvu jsem necítil žádnou bolest, ale po třech nočních se mi nehty na obou ukazováčcích podebraly, po několika dnech zčernaly a odpadly, trvalo tři měsíce, než narostly nové.

Spolu s námi pracovalo také několik tělesně postižených, což je dané zákonem – na určitý počet zaměstnanců je stanoveno určité procento postižených pracovníků. Firma už prý za neplnění této normy dostala vysokou pokutu. Tělesně postižení skutečně mohou vykonávat naši práci a na některých pozicích se neliší od zdravých, jde jen o to, že kvůli svému omezení nemohou kolovat mezi posty. Kulhající člověk například nemůže vysypávat nebo balit pytle, protože si to vyžaduje neustálé pobíhání – třeba já jsem svůj zbrusu nový pár běžeckých bot Decathlon ošoupal za čtyři měsíce –, a to vedoucímu přiděluje starosti ohledně organizace směn, což je také důvod, proč postižené nemá rád a občas si do nich rýpne.

V každé skupině se zřejmě najdou lidé, kteří jsou upozadováni, a náš tým nebyl výjimkou. Měli jsme tam mladou holku, která právě skončila střední, mohlo jí být kolem osmnácti, patřila k nejmladším v týmu. Byla dost hubená, takže slabá, nepříliš rychlá, až pomalá. Všechny zdržovala, takže jsme jí museli pomáhat, někdy se kvůli ní musela zastavit i celá linka. K tomu byla taková uzavřená a neudělala si v týmu žádné přátele, se kterými by si mohla popovídat. V důsledku toho ji téměř nikdo neměl rád, ošklivě jí nadávali, posmívali se jí do očí a nazdařbůh ji popichovali. Já bych na jejím

místě asi neobstál. Ale ona byla psychicky odolnější než já, možná otupělá, nebo jí prostě bylo jedno, co si o ní myslí ostatní, každopádně vydržela poměrně dlouho, daleko nad moje očekávání. Choval jsem se k ní co možná nejvstřícněji, víc jsem pro ni udělat nemohl. Až jednou jí ruply nervy tak, že se rozbřečela a uprostřed směny utekla s tím, že končí. Vedoucímu se vlastně ulevilo, někoho s tak nízkou výkonností v týmu nepotřeboval, jenže ona se zuby nehty držela pozice, na kterou neměla; chudák vedoucí. Ani ne po dvou dnech požádala o návrat, vedoucí ji samozřejmě odmítl, jenže její přítel tam pracoval také, u nakládky kamionů, přivedl ji zpátky, aby šéfa hezky odprosila – koneckonců jsme všichni dělné ruce, musíme táhnout za jeden provaz, nedělat si naschvály. Vedoucí nakonec ustoupil, slečinku vzal zpátky mezi nás, ať trpí dál.

Když jsem nastoupil, byl tam se mnou jeden nováček, přišel pár dní po mně. Vedoucí mě požádal, abych mu ukázal kantýnu, a pak už se ode mě neodlepil, dokonce i cestou do práce chtěl chodit se mnou nebo se nabízel, že si vezme volno ve stejný den a vyrazíme spolu za zábavou. Vedoucí byl naštěstí jiného názoru, volno nám neschválil. Všichni kolegové byli přesvědčení, že se známe z dřívějška. Jeho zvláštní chování mi bylo pravda trochu nepříjemné, zároveň mi ale bylo trapné ho odmítnout. Byl výjimečně přátelský, měl ale jednu vadu – strašně se vychloubal, pořád mlel o tom, v čem je ještě dobrý, co všechno už dělal, kolik lidí řídil, že si ve rvačce troufne na mnohonásobnou přesilu a tak dál. Já ho jen poslouchal, pokyvoval hlavou a neodvažoval se říct, že mu nevěřím ani slovo. Jak prázdný, nízký člověk to asi je, když se musí takhle chvástat, napadlo mě, jenže teď, když se podívám zpátky, docela chápu, o co mu tehdy šlo. Je třeba vzít v potaz, že jsme se o práci oba ucházeli sami, bez prostředníka, navíc jsme nastoupili ve stejnou dobu, v mnoha oblastech

jsme měli stejnou pozici a zájmy, takže bylo vzájemně výhodné, abychom postupovali ruku v ruce. Pronikat o samotě do nového prostředí obnáší mnoho rizik, jen trocha smůly může vést k izolaci jako u výše zmíněné slečny. A on si tohle všechno uvědomil hned první den, když mě potkal, zatímco já neměl o ničem ani páru, jeho úmysl jsem pochopil až později.

V týmu jsme také měli jednu těhotnou, přivedl ji její přítel, chlapík z našeho týmu. Normálně, podle interních pravidel, sice páry nesměly pracovat ve stejné skupině, on to ale dlouho tajil, a když už se to provalilo, vedoucímu nezbývalo než ukázat svoji lidskou tvář. Ze začátku na ní nebylo nic vidět, byla velmi mladá, sotva dvacetiletá a zdravá, práce jí šla od ruky. Ale postupně, jak jí rostlo břicho, to nebyl příjemný pohled, vždyť to byla tvrdá fyzická práce, navíc přes celou noc! Někteří z nás v duchu kroutili hlavou, mluvili o „lidské tragédii“. Její přítel totiž propadl hazardu, byl závislý na herní aplikaci v mobilu fungující jako sázková kancelář. Každopádně jakmile dostal gáži, během několika dní ji prohrál, výplatu své přítelkyně používal na jídlo a nájem, a ještě ji za námi posílal, aby si od nás půjčila další peníze, protože jeho by každý hnál. Ti dva se postupně rozhádali, začalo jí to zkrátka vadit. Byl sice v jádru dobrák, nikdy se nerozčílil, ale k čemu je to v takovém případě platné? To je jak hrnec bez dna, byť s bytelnou poklicí... Nakonec se jednou na šichtě dala do pláče a utekla, nejspíš proto, že byla unavená, nemilovaná a už to dál nechtěla snášet. Na druhý den dala výpověď a od té doby jsem ji nespátl. Ten chlap zůstal až do mého odchodu, brzy si nabrkl novou ženštinu, vdanou gastarbeiterku. Když náhodou padla zmínka o těhotné, vypadal, že si to vyčítá, tvrdil, že jí dá odškodné. Jestli to někdy udělal, těžko říct. Později s hazardem opravdu přestal, snad proto, že mu už nikdo nepůjčoval, nebo mu

zablokovali aplikaci. My jsme tomu od začátku přihlíželi jen zpozzdálí, mlčky jsme sledovali vývoj, nikdo nezasáhl, aby mu dal za vyučenou, nenatáhl ruku, aby té ženě pomohl, nanejvýš jí dal pár slov útěchy. Každý z nás měl svých problémů dost, tlaky doma i v práci, nikdo neměl sílu starat se ještě o druhé. Na takovém pracovišti jsou všichni ždímáni životem až do poslední kapky a soucit je první na ráně: aniž si to uvědomují, stávají se otupělými a lhostejnými.

Dlouhodobé ponocování a přepracovanost v tomto druhu provozu také způsobují, že lidé ztrácí kontrolu nad emocemi, a jejich obecné rozpoložení má tím pádem sestupnou tendenci. Strašně jsem se hádal se dvěma členy mého týmu. Jeden byl při práci se mnou až moc líný, měl vůbec špatný přístup k práci, hubu prořízlou a domníval se, že využívat druhé je správné. Druhý, ten byl ještě horší, nejtěžší úkoly nechával na mně, vybíral si jen ty snadné a tak to dělal neustále, navíc šikanoval ostatní a ani to neskrýval. Stačilo málo a pár jsem mu vrazil, nebál jsem se nikoho, natož jeho, jenže rvačka byla důvodem k vyhazovu. Mohli jsme si to rozdat někde venku, kdyby se to ale dostalo k vedení, tak by nás vyhodili taky, takže jsme se radši nepoprali.

V týmu jsme k ulevákům byli popravdě docela tolerantní, pracovní vytížení a příjmy stejně nebyly a nemohly být spravedlivé, takže stačilo, když to ne-kazili ostatním. Navíc platí, že notoričtí uleváci mívají mnohem lepší náladu a valná většina stejně není na svůj přístup k práci pyšná.

Metoda výpočtu odměn byla následující: celý tým o padesáti lidech byl podle výkonu v daném měsíci ohodnocen známkami A, B, C. Deset nejlepších získalo A, ti, kdo se dopustili závažných pochybení, jako je ztráta zásilky, špatné přiřazení, nekázeň a tak dál, měli za C a zbytek byl B. Plat třídy A byl něco přes

5 000 jüanů, B zhruba 4 700, třída C brala 4 300 jüanů. Mzdový ukazatel se měnil v závislosti na celkovém počtu zásilek za měsíc. Jelikož třída C byla vlastně za trest, stačilo nedělat chyby a každý se pohodlně vešel mezi A nebo B. Někomu ten systém velmi vadil, například výše zmíněnému druhému kolegovi, se kterým jsem měl spory, ten si pokaždé, když nebyl ohodnocen známkou A, vehementně žádal vysvětlení u vedoucího týmu a přikládal pod kotlem. Většina ale zůstávala pasivní, spokojila se s osudem, občas si postěžovali, otevřenému boji se ale vyhýbali, nechtělo se jim zbytečně trpět ani intenzivněji pracovat, neboť věděli, že do A se nikdy nedostanou, proto rovnou pracovali méně, tím pádem se vyhýbali chybám a nespádali do C. První kolega, o kterém jsem se zmínil, patřil do této kategorie.

Hlavním kritériem pro vedoucího bylo množství odvedené práce, jenže když každý zastává jinou pozici, odpovídá za jinou náplň práce, pak je velmi obtížné to vzájemně porovnat a spočítat. Všechno to byl stejně jen nástroj, kterým nás vedoucí mohl motivovat či naopak odradit. Jeho skutečné cíle byly dva: na jedné straně uklidnit a vyvážit emoce členů týmu tím, že většinu vystřídá tak, aby každý čas od času získal známku A, a na druhé straně motivovat ty, kdo byli ve své práci dobří, ochotnější vynaložit větší úsilí. Já jsem se vždy plně věnoval svým úkolům a myslím, že jsem byl docela oblíbený – ano, hádal jsem se, avšak s lidmi, které každý nesnášel, takže byli vděční, že je peskuji. Lze dokonce říct, že jsem patřil k nejpřátelštějším článkům v týmu, vždyť já jsem poděkoval více lidem než všichni ostatní dohromady. Ve firmě D jsem působil deset měsíců a vzpomínám si, že jsem za tu dobu dostal pět áček, což byl výborný výsledek, vezmete-li v potaz, že jsem nemohl dostat za A v měsíci, kdy jsem podal výpověď, a ani v prvních dvou měsících, poněvadž kdyby šéf dával áčka zelenáčům,

nalomilo by to morálku mazákům. Přiřazení do třídy A byla zkrátka vzácná příležitost, kterou si každý střelil jak oko v hlavě. Jak dlouho vydrží nováček na place, nevěděl nikdo, ani vedoucí, takže pokud mu dal áčko a dotyčný pak pláchl, přišlo vniveč. Z pohledu vedoucího týmu bylo třeba vytěžit maximum z každého áčka. Člověk si aspoň udělal obrázek, nakolik si ho vedoucí opravdu cení. Za mě se o měsíčním ohodnocení hlasovalo, zpočátku to probíhalo tajně, jenže když jsem v prvních třech měsících dvakrát vyhrál a jednou obsadil druhé místo, vedoucí upravil pravidla tak, aby se zabránilo monopolizaci jedním nebo dvěma lidmi. Obdržené ceny byly hlavně čisticí prostředky pro každodenní použití a také fén, jenže já měl příliš krátké vlasy, takže jsem ho věnoval kolegyni.

V hlavní sezoně nebo když se rozjížděla nějaká nová platforma e-obchodování, nebylo v našich silách zvládnout skokový nárůst objemu, takže jsme spolupracovali se společnostmi dodávajícími dočasnou pracovní sílu. Tito brigádníci nemohli pracovat ani rychle, ani pomalu, jelikož je každý den posílali na jiné místo a na jiné pozice, zkrátka jim chyběla naše kvalifikace. Kromě toho byli placeni na denní bázi, bez zařazení do kategorií A, B, C, takže stačilo, když splnili normu. Vyvolávali v nás naději i nenávist: naději, protože ulevili tlaku na nás, nenávist proto, jak pracovali. Navíc nebylo možné je k něčemu nějak nutit, i tady platil zákon trhu – jejich společnost odpovídala na poptávku logistického centra, takže pokud mu nebyla dost dobrá, mohla jít jinam a společnosti D by nezbývalo než si najít jinou anebo si připlatit, aby se vrátila. Mezi sebou jsme si napůl v žertu nadávali: „Proč nejdeš do outsourcingu, když seš tak líný?“ A někteří tak skutečně učinili. Výhodou vnější agentury je svoboda pracovat tolik dní v měsíci, kolik chcete. Na druhou

stranu byla společnost D seriózní firma kótovaná na burze, jeden z předních hráčů na poli nákladní dopravy a logistiky, víceméně dodržovala zákony, například poskytovala zaměstnancům možnost sociálního a zdravotního pojištění a nikdy nedlužila na mzdách. Klady a zápory si musí každý zvážit sám.

Logistika sice není rizikové odvětví, ale na třídnírně občas dojde i k úmrtí. Pracuje tam neustále několik stovek lidí, tudíž tisíce ročně, vezmeme-li v potaz počet odchodů a příchodů. Někteří z pracovníků pochopitelně trpí běžnými neduhy vyvolanými nadměrnou únavou, náhlá úmrtí proto nejsou vzácností. Když jsem tam pracoval já, tak například zemřel nakladač, o kterém se pak říkalo, že za poslední směnu naložil dva vagony, šel domů, lehl si a už nevstal.

Pro další příklady nemusím chodit daleko – pokoj, ve kterém jsem přespával, byl velmi špatně odhlučněný. Jednou jsem u sousedů zaslechl hádku, manžel nadával manželce, no, nebyl k zastavení, ona ale nic, možná se cítila vinna. Slyšel jsem ho, jak říká: „Já tady dřu od rána do večera, vrátím se domů, chci se jen pořádně vyspat, a už ani to nemůžu?!“ Zřejmě provedla něco, co ho rozladilo tak, že se ten starý muž nakonec rozplakal, plakal a do toho jí pořád spílal. Dost by mě zajímalo, co strašného to bylo, jenže na ubytovně žili lidi z celé Číny, každý měl jiný přízvuk, takže jsem nerozuměl úplně všemu.

Před Svátkem jara 2018 jsme se v centru dohodli, že vytvoříme skupinu na WeChatu, dohromady skoro pět set lidí. Bylo zvykem, že vedoucí jednotlivých týmů a všichni manažeři finančně přispěli do červených obálek, které jsme si pak rozdělili. V noci na Nový rok jsem ležel v posteli a užíval si sváteční atmosféru. Nikdy jsem nebyl ve skupině tolika lidí – všichni si povídali, sdíleli fotky svých domovin, navzájem si přáli

k novému roku, pošťuchovali se, zaplavovali druhé červenými obálkami a emotikony, občas během pár vteřin vyskočilo na tučet pozvánek k chatu, obrazovka se zasekávala, bylo to napínavější než sledovat gala-večer v televizi. Atmosféra Nového roku je rok od roku uvolněnější, už dlouho jsem nezažil něco tak srdečného. Spousta obálek mi unikla – třeba mám špatně nastavený mobil, nebo to bylo kartou –, nakonec jsem zachytil jen deset, ale stejně jsem je poslal zpátky do skupiny: štěstí si za peníze nekoupíš.

Už nevím, jestli to bylo před, nebo po čínském Novém roce, ale týmový manažer nás pozval na *hot pot*. Byl to signál, že dojde ke změně – byl přeložen jinam. Jeho nástupce pocházel z jiného oddělení a patřil k těm, kdo se vypracovali od nejspodnějších příček. Bylo jasné, že si bude chtít získat podporu důležitých členů týmu. Jednou si kromě vedoucích a asistenta zavolal také čtyři členy týmu a já byl mezi nimi, vše bylo jasné: v jeho očích jsem se hodil na pozici druhého vedoucího. Teprve až když jsem dával výpověď, jsem zjistil, že společnost D připravuje nové spediční středisko v Tung-pchingu, v oblasti Paj-jün, kam mě chtěl nový manažer doporučit. Náš logistický park se nacházel v Šun-te, které sice spadá pod město Fo-šan, ale zároveň není daleko od Kuang-čou, na jeho jižní nádraží jsme to měli na kole blíž než do centra Fo-šanu.

Kdybych tam vydržel, zastával bych funkci přinejmenším druhého vedoucího a v tuto chvíli bych si asi rval vlasy a rval na lidi v týmu. Jenže jsem se doslechl, že dlouhodobě převrácený spánek násobně zvyšuje riziko Alzheimerovy choroby. Krom toho vím, že už nejsem nejmladší, cítím, že můj mozek nepracuje tak dobře jako dřív, zpomalují se mi reflexy, paměť se zhoršuje. Dokonce jsem začal jíst ořechy; jaký to bude mít dopad na mé zdraví, těžko říct.